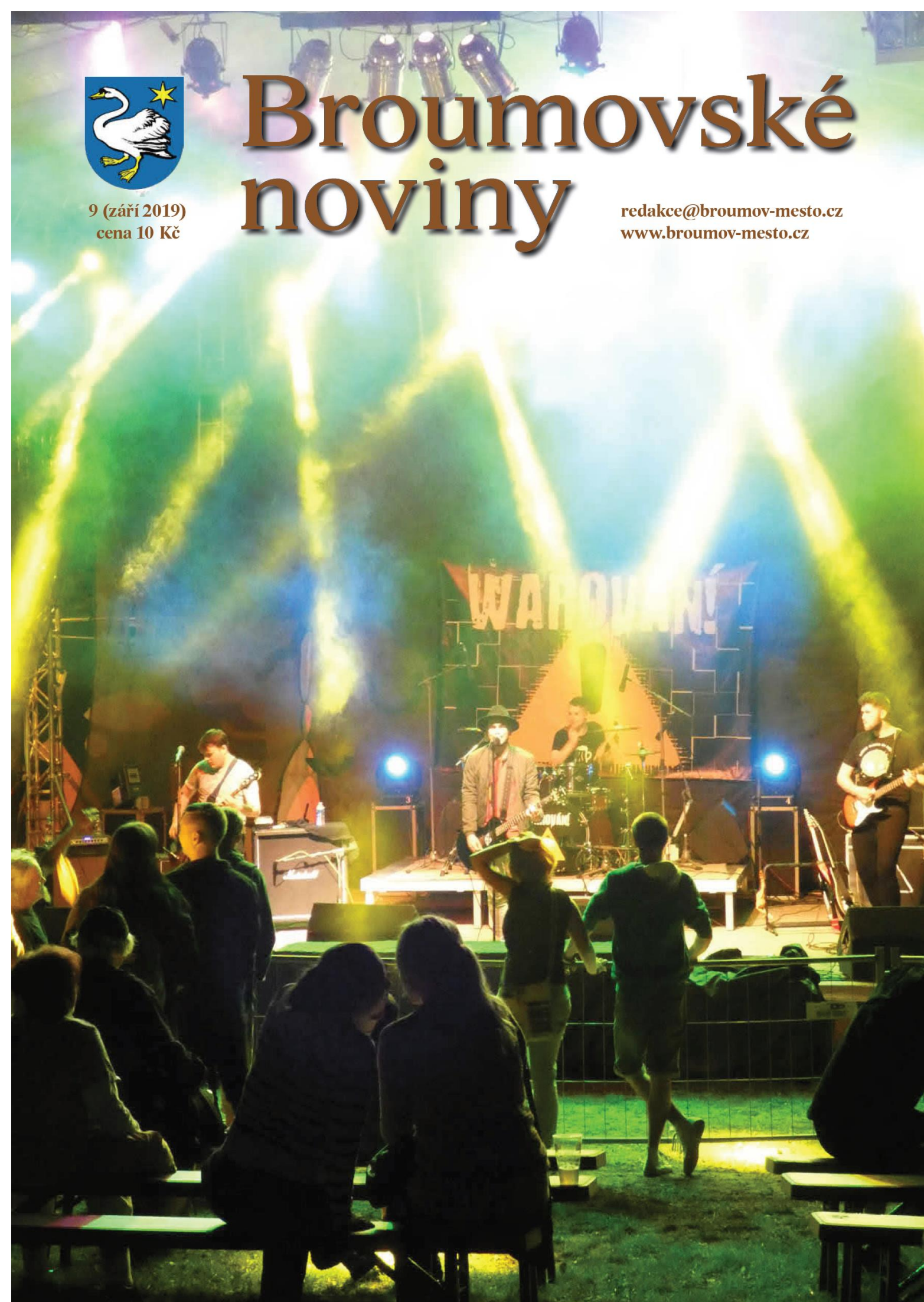




9 (září 2019)  
cena 10 Kč

# Broumovské noviny

redakce@broumov-mesto.cz  
www.broumov-mesto.cz



## Pojďte blíže poznat prvohorní sopky Javořích hor

Posledně jsme si vyjeli na kolech seznámit se s některými přírodními zajímavostmi Javořích hor. A zjistili jsme, že tyto zalesněné kopce, na které se díváme z broumovských oken, rozhodně stojí za bližší a detailnější prozkoumání. Počasí na vycházku do přírody nám stále přeje, tak toho pojďme využít. Vydejme se tedy opět na mírně geologicky zaměřený výlet po zajímavostech Národního geoparku Broumovsko. Oproti minulému cyklistickému vyjíždce bude tato vycházka určena pro pěší geoturisty a bude o něco málo náročnější a hlavně dobrodružnější. Na své si tentokrát přijdou také vyznavači toulek s GPS navigací, která nám na několika místech pomůže objevit ta správná tajemná místa a osvěží nám mysl během celodenní přibližně dvacetikilometrové túry Broumovskou kotlinou a hlavně členitým úbočím vulkanických Javořích hor. Cestou si prohlédneme kamenné výtvořiny přírody, o jejichž vzniku se v období permu na konci prvohor někdy před 300 - 290 miliony let postarala mohutná sopečná činnost v oblasti tehdejších prehistorických lagun a močálů.

Nejlepším výchozím a současně cílovým bodem pro nás bude nádraží v Broumově. Nejdříve si můžeme před energeticky náročným výletem zaběhnout do místní prodejny Penny Market doplnit svačinu a právě přímo u zdejšího parkoviště uvidíme na lokalitě „Pod Hradbami“ krásnou ukázkou jemnozrnných permských sedimentů typické výrazně červenohnědé barvy, způsobené oxidy železa, vysráženými při usazování jemného úlomkovitého materiálu v podmínkách tehdejšího horkého klimatu. Horniny tohoto typu tvoří převážnou část podloží Broumovské kotliny a jsou příčinou výrazně červeného zbarvení místní ornice.

Dále se vrátíme kousek zpět a vydáme se ulicí Na Příkopech, kde si na stěnovém skalním výchozu můžeme prohlédnout příznaky selektivního zvětrávání různě pevných vrstev těchto permských sedimentů. Projdeme do ulice Tyršova a tady na rohu domu č. 17 si všimneme také zajímavosti z oboru hydrologie – ve stěnách jsou zde zasazeny pískovcové bloky s vyznačením úrovní historických povodňů řeky Stěnavy. Po nábřeží projdeme necelých 200 metrů proti proudu a na lávce pro pěší již narazíme na modře značenou turistickou cestu, po které se vydáme směrem k Rožmitálu. Předtím si však ještě rychle stihneme prohlédnout na pravém břehu Stěnavy hned za lávkou přes řeku lokalitu „Pod Klášterní zahradou“ s malou jeskyňkou, vykutanou ve stěně drolivých permských hornin.

Následně se už vydáme zmíněnou modře značenou cestou z města. Po asi 2 km budeme mezi poli před obcí Rožmitál procházet mělkou prohlubní zvanou Šedá niva, kde můžeme při vhodných podmínkách v zorané a deštěm opláchnuté ornici najít úlomky dutin (geod) s krystalovanými odrůdami křemene, někdy i s tenkými obrubami chalcedonů či achátů, pocházejících ze zvětralin vyvřelých hornin a splavených do nižších poloh. V matečné hornině se tyto minerály dnes už jen zřídka vyskytují v melafyrových horninách rožmitálských lomů, kde si cestou rozhodně projdeme celou trasu zdejší naučné stezky Lom Rožmitál u Broumova.

U poslední tabule naučné stezky se opět vrátíme na modře značenou cestu a po ní pokračujeme dále až na značenou cyklotrasu č. 4002, po které následně od turistického rozcestníku Pod Červeným vrchem projdeme směrem na jihovýchod celé úbočí jižní části Javořích hor až do obce Šonov. Cestou si přitom uděláme tři objevitelské zastávky u významných geologických zajímavostí. První z nich – Vysoká skála, představující ostrý boční hřbet s projevy silné eroze relativně měkkých vulkanických hornin – převážně ryolitových tufů, jejichž zajímavě modelované výchozy najdeme na hřebenu tohoto hřbetu na souřadnicích GPS: 50°36'50.762"N,



*Naučná stezka Lom Rožmitál u Broumova*

16°24'4.165"E. Na jihovýchodním úbočí hřbetu Vysoká skála můžeme přímo v lesní cestě, po které pokračujeme dále k Šonovu, prostudovat výchozy různobarevných vulkanických hornin – tufů a tufitů ryolitového složení, místy s obsahem drobných kuličkovitých sopečných vyvrženin – lapilli. Přibližně po 1 km dojdeme do sedla u Rudného vrchu, odkud se pokocháme krásnými výhledy na Broumovskou kotlinu a hřeben Broumovských stěn. Zde si do GPS navigace zadáme souřadnice 50°36'16.048"N, 16°24'11.701"E a na jižním svahu zalesněného hřebene Rudného vrchu se pokusíme najít asi 2,5 m vysoký skalní výchoz velmi pevných láv bazaltandezitového složení s mírnými znaky sloupcovité odlučnosti, která se u sopečných hornin Javořích hor objevuje poměrně vzácně.

Ze sedla následně sestoupíme lesní cestou na zpevněnou lesní silnici v hluboko zaříznutém údolí levobřežního přítoku Šonovského potoka. V horních partiích východního svahu tohoto údolí pak na GPS souřadnicích 50°35'50.051"N, 16°24'29.235"E můžeme v skrytu smíšeného lesa narazit na nejzajímavější z mnohých skalních výchozů a zřícených skalních bloků, které jsou tvořené nejbazičtějšími (bez obsahu křemene) velmi pevnými černošedými sklovitými výlevnými vulkanickými horninami (lávami) v Javořích horách. Na této významné lokalitě „Kamenec“ kromě jiného uvidíme zvrstvení lávových proudů, zajímavou kvádritou odlučnost výjimečně velkých bloků horniny, specifickou korozi povrchu skalních výchozů i projevy řícení skal a svahových nestabilit (sesuvů).

Ovšem opravdovým unikátem této lokality je vypreparovaná výplň lávového tunelu, o které si můžete podrobněji přečíst na webových stránkách [geopark.broumovsko.cz/geologicke-lokality/kamenec](http://geopark.broumovsko.cz/geologicke-lokality/kamenec). Další z výchozů těchto hornin, stojící též za zhléd-



*Pohled z Rudného vrchu k Šonovu*



*Bloky pevných bazaltandezitů na lokalitě Kamencec*

nutí, najdeme i níže na protější straně údolí na GPS souřadnicích 50°35'49.629"N, 16°24'23.720"E. Z lesní cesty pod skalami Kamencec se nám od opravené kapličky na kraji lesa naskytne další z úchvatných výhledů – tentokrát na impozantní siluetu šonovského kostela sv. Markéty na pozadí tmavého hřebene Broumovských stěn. Tento kostel – jeden ze skupiny broumovských barokních kostelů, stojí i za prohlídku zblízka po sestoupení silničkou do obce Šonov. Od turistického rozcestníku v Šonově projdeme ještě necelý kilometr po značené cyklotrase č. 4002 a pak již narazíme na modře značenou turistickou cestu, po které následně dojdeme zpět k broumovskému nádraží. Přibližně v polovině zbývajících cesty, asi 2 km před Broumovem, u stodoly nad Černým potokem, se ještě zastavíme mezi poli na lokalitě „Rožmitálský úvoz“, kde uvidíme na přírodně obnaženém výchozu pěkný geologický profil s výrazným kontaktem hrubě břidličnatých písčitých jílovců martínkovických vrstev v nadloží a pestřejí zbarvených jemně rozpadavých jemnozrnných hornin (aleuropelitů) vížňovského obzoru s vápenatými vložkami a konkrecemi (kulovité útvary) v podloží. Pak už, plni nových zážitků a poznatků, a určitě i příjemně znavení celodenním pobytem na čerstvém vzduchu, volně dojdeme do cíle naší další objevitelské výpravy.

Více si můžete o zmíněných i dalších zajímavých lokalitách Národního Geoparku Broumovsko přečíst na: [www.geopark.broumovsko.cz](http://www.geopark.broumovsko.cz).

Ing. Stanislav Stařík



*Ostrý hřeben Vysoká skála se zvětrávajícími výchozy vulkanických tufů*

## Zakončení Festivalu zážitků

Po celé letní prázdniny jsme mohli navštívit celkem osm míst a zúčastnit se aktivit zdarma. Letošní zážitky se nesly v duchu vojenských památek, a tak jsme si mohli vyzkoušet střelné i bodné zbraně, bránili jsme pevnost nebo se naučili vojenské morálce.

Dne 21. září od 14 hodin zahájíme poslední festivalový zážitek představením vojenské historie Kladského pomezí. Na pódiu u adršpašského zámku se objeví historické jednotky zastupující jednotlivé epochy od středověku po 20. století, k vidění bude také vojenská technika. Ve dvou pásmech se pak představí jednotliví aktéři, kteří popíší historickou zbroj a předvedou, jak se v ní bojovalo.

Historik Bc. Richard Švanda pohovoří o vojenských dějinách našeho regionu.

Samotná akce ponese název Za posledním vojenským tajemstvím. To budou moci návštěvníci uhodnout během jejího konání, pokud projdou po tematických stanovištích a splní soutěžní úkoly, za které obdrží indicie k vyřešení. Odpovědi soutěžící nakonec vhodí do osudí u stánku společnosti Branka, kde nejen obdrží malou pozornost, ale jejich odpověď bude ke konci dne slosována. Dva ze tří šťastných výherců obdrží věcné dárky. Na třetího pak čeká speciální dárek v podobě projíždky vojenským vozidlem V3S, na kterou může vzít i svou rodinu. Po slosování dojde k předání festivalového klíče pro rok 2020, který se ponese ve znamení tradic.

Akce je určena pro všechny generace. Těšíme se na vás!

Richard a Jiří Švandovi, foto Jan Zálíš

